

Alstahaug Næringsforening
8805 Sandnessjøen

Alstahaug Kommune
Kulturavdelingen
Postboks 1006
8805 Sandnessjøen

HØRINGSUTTALELSE KULTURMINNEPLANEN FOR ALSTAHaug 2018-2023

Alstahaug Næringsforening har mottatt forslag til kulturminneplan 2018-2023, og ønsker å gi innspill og høringsuttalelse til planen.

Vi finner det svært positivt at arbeidet er i gang og ser at det er gjort et betydelig og grundig arbeid med registreringer av ulike kulturminner i kommunen. Vi ser fram til fortsettelsen og ønsker å gi følgende kommentarer til planen:

Næringsforeningen arbeider for en aktiv og levende by, og alle historiske spor fra både nær og fjern tid vil ha betydning for å kunne skape vekst i ulike opplevelses- og kulturbaserte næringer. Vi ønsker særlig at arbeidet med skilting, informasjon og tilgjengelighet får sentral plass i tiltakene samt temaer som særlig forsterker kommunen og regionens betydning i Sagatiden og framvekst av byen gjennom å synliggjøre kystkultur og ulike næringsveier gjennom de siste hundre årene.

Framvekst av byen Sandnessjøen, handels- og næringsvirksomhet følger i sporene av bosetting, leveveier og avhengigheten til sjøen og havet både som matfat og som transportvei. Vi ser at det er registrert flere ulike tiltak for å sikre og synliggjøre denne delen av historien, og vil bemerke noen øvrige sentrale tiltak for å fremme dette arbeidet og framheve byens identitet og attraktivitet:

- Et sentrumsnært Kystkultursenter i Sandnesvågen vil fremme historie og historier om stedets tilknytning til havet og byens industrielle utvikling innenfor maritime og marine næringer herunder tilblivelse og betydningen av elektrisk strøm, båt- og skipsbyggingsindustri samt store trekaier og kaianlegg som knutepunkt og anløp for båt- og rutegående skipstrafikk, fiskerier, ulike transportbehov, utvikling av kommunikasjon, informasjon og foreningsliv.
 - Ulike stikkord og lokale aktører med hundreårig historie og stor betydning for stedets utvikling er bl.a. Slipen Mekaniske verksted, Mathisen, Arne Bjørnvold, Helgelands Blad, Sandnessjøen Elektrisitetsverk (førte elektriske lys fra verket på Åsen i 1917), Helgelandske, Bøndernes Meierier, Televerket, Stamnes Sparebank og Sandnessjøen Fiskeri- og handelsbank, Alstahaug Næringsforening (etablert som Sandnessjøen Handelsstands forening så tidlig som i 1920), GammelKinoen, Sandnessjøen Idrettslag (1914), Sandnessjøen Sykehus, Sandnessjøen kirke og ulike frivillige lag og foreninger (korps og kor). Listen er ikke uttømmende, og flere følger allerede av tiltak i forslaget til kulturminneplan 2018-2023.
 - Dette er aktører med hundreårig historie som delvis allerede er beskrevet i egne private bokutgivelser, det er rike billedarkiv, utgivelser beskriver framtidsrettede menn og kvinner, tro og tvil. Virksomhetene har fortsatt ulike arkiver i eget eie og dokumentasjon er sannsynligvis fortsatt delvis intakt.
 - Samling og framvisning av disse arkivmaterialer og utarbeidelse større bokverk om byens tilblivelse og historie bør utredes og igangsettes. Det er allerede et rikt arbeid

gjennom flere private utgivelser og særlig er Helgeland Kraft sin jubileumbok «Drømmen om Strømmen» et godt utgangspunkt for å arbeide videre med framvekst av Sandnessjøen som by.

Forslag tiltak: Utarbeide helhetlig plan og tidfeste åremålsdager for å kunne markere begivenheter og hendelser samt arbeide fram tiltak og planer i nært samspill med ulike profesjonelle og frivillige aktører for å fremme byens og sentrums attraktivitet.

- Alstahaug – et historisk sted med nye muligheter. Sagatiden er rikt skildret i sager og beretninger, og det er mange referanser til både Sandnes og Tjøtta. Gårdshaugen på Sandnes er Alstahaug kommunes tusenårssted. Et rikt persongalleri er skildret i islandske sager, og disse er også sentrale gatenavn i kommunen. Bynær tilknytning til høvdingsete på Sandnes, Sjøveien og Sandnesvågen åpner for å utvikle en attraktiv møteplass for kunnskaper, dokumentasjon, formidling og etablering av opplevelsesnæringer.
 - Etablere et ressurs- og kraftsenter for Sagatiden i regionen på Sandnes, med formidling, dokumentasjon og kunnskapsdeling herunder framvekst av arrangement, utendørsspill og opplevelser. Årlige arrangement og museal virksomhet vil trekke besøkende til Sandnes, Tjøtta og Alstahaug, og med disse sentrumsnære arealer vil dette gi byen og stedet ytterligere attraktivitet og identitet.
 - Tiltak i kulturminneplanen for 2018-2013 må sikre og merke ulike arealer herunder sikre at Sjøveien og hele Sandnesvågen kan utvikles og inngå i en helhetlig arealplan og planverk for fremme av stedets tilknytning til Sagatiden på Sandnes og et aktivt kystkultursenter.
 - Alstahaug Næringsforening er med «Stiftelsen Sigridkongressen» vertskap for ulike temaer og koblinger til Sigrid på Sandnes. En merkevare og et årlig arrangement har gjennom mer enn 10 år trukket fulle his og besøkende fra regionen. Foreningen og stiftelsen Sigridkongressen er under videreutvikling for å befeste stedets betydning og særlig Sigrid på Sandnes sin betydning som stammor til flere sentrale skikkelser i historien og som inspirasjon for dagens kvinner og menn.
 - Alstahaug Næringsforening arbeider i aktivt samarbeid med alle våre medlemmer og Torolvstein og FYRET spesielt, for å revitalisere og å sette opp bl.a. LAIV og et nytt Sandnesspill i årene som kommer, første gang etter planen allerede i 2019. Det arbeides med sagaer og historiske skrifter samt utdanningsinstitusjoner for å utvikle dette arbeidet.

Foreningen deltar også i forberedende arbeid for etablering av et kompetansesenter for drama og teatervitenskap i regi av FYRET. Ulike samarbeidspartnere som bl.a. Nord Universitet (Trøndelag og Stiklestad), Helgeland Museum og Langhuset på Sandnes deltar i arbeidsgruppen. I dette arbeidet er det helt sentralt å sikre ulike historiske spor, kilder og materialer fra stedet og regionen.
 - Alstahaug Næringsforening er vertskap for den årlige «Båtmessa» i Sandnessjøen. En merkevare etablert gjennom snart 20 år og et arrangement som knytter stedets sterke identitet til kysten, havet og sjøen. Det pågår et løpende arbeid for å utvikle båtmessa både med historisk forankring til begivenheter langs kysten, kystkultur og den industrielle maritime utvikling i regionen. Synliggjøring av ulike historiske spor og fortellinger vil framheve stedets betydning og arrangementets attraktivitet samt Sandnessjøens rolle som regionsenter, vertskap og nasjonal møteplass.

- Sandnesvågen og Høvdingsete vil være attraktive og sentrumsnære tiltak for å fremme utdanning gjennom åpne og aktive læringsarenaer, dokumentere bosetting og leveveier i vikingtiden, vise fram kystkultur, håndverks- og mattradisjoner og framvekst av moderne næringsveier.

Forslag tiltak: Utrede og utarbeide grunnlag for etablering av ressurs- og kraftsenter om Sagatidens betydning i regionen, i et nært faglig samarbeid med Helgeland Museum, ulike opplevelsesnæringer, private aktører og våre medlemmer.

Viser også til våre innspill til kulturminneplanen fra 9/10/2015 (vedlagt).

Vi ser fram til ferdigstilling av kulturminneplanen og deltar gjerne i møter for ytterligere informasjon om foreningens arbeid og bistand i det forestående arbeidet.

Sandnessjøen 3.11.2017

Alstahaug Næringsforening

Kalle Tysnes
Styreleder

Vedlagt innspill til kulturminneplanen datert 9.10.2017